

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.1.4.2016.RS

Warszawa, 08 czerwca 2016 r.

**Pani
Jolanta Zduńczyk
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Kołbieli**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543 z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach od 26 do 29 kwietnia 2016 roku kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Ośrodku Pomocy Społecznej.

Przedmiotem kontroli był stan zatrudnienia i kwalifikacje kadry zatrudnionej w ośrodku pomocy społecznej, prawidłowość przyznawania zasiłków stałych oraz kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w dps, z uwzględnieniem działań podejmowanych w celu ustalenia możliwości partycypacji w kosztach pomocy osób zobowiązanych do jej udzielania.

W związku z kontrolą, której szczegółowe wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 29.04.2016 r., przekazuję Pani niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Na dzień kontroli w Ośrodku pracownicy socjalni zatrudnieni byli (w przeliczeniu na etaty) w liczbie 3 etatów. Podczas kontroli ustalono, że teren Gminy Kołbiel zamieszkuje 8 108 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2015r.). Na jeden etat pracownika socjalnego przypada zatem ponad 2 700 mieszkańców Gminy. Jak poinformowała Kierownik jednostki na 1 etat przypadają średnio 42 środowiska objęte pomocą.

W związku z powyższym Ośrodek spełnia wymóg zatrudnienia wskazany w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 2 tysiące mieszkańców lub 50 środowisk.

W czasie kontroli stwierdzono, że osoba kierująca Ośrodkiem posiada wymagany tytuł zawodowy pracownika socjalnego oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, jednakże nie posiada ukończonych studiów wyższych.

Osoba zatrudniona na stanowisku Głównej Księgowej spełnia wymagania w zakresie posiadanego wykształcenia, określone w art. 54 ust 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pracowników socjalnych posiadają uprawnienia do wykonywania zawodu na podstawie art. 156 ust. 1, art. 156 ust. 3a oraz art. 116 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W trakcie kontroli sprawdzeniu poddano dokumentację 12 prowadzonych spraw losowo wybranych osób, otrzymujących w latach 2015-2016 zasiłek stały, w zakresie oceny kompletowania dokumentacji stanowiącej podstawę rozstrzygnięcia sprawy, poprawności sporządzanych rodzinnych wywiadów środowiskowych, ustalania uprawnień do zasiłków stałych, ich wysokości, prawidłowości wydawanych decyzji administracyjnych, sposobu realizacji pracy socjalnej.

Ustalanie uprawnień do udzielania pomocy w formie zasiłku stałego odbywało się na wniosek strony, na podstawie przeprowadzanych postępowań w formie wywiadów środowiskowych, za wyjątkiem jednej sprawy.

W zakresie dokumentowania pracy socjalnej zauważyć należy, że była ona wpisywana w aktach osób korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodka. Wybrana próba pokazała, iż w zdecydowanej większości przypadków pracownicy socjalni w sposób właściwy odnotowywali działania z zakresu pracy socjalnej. Wątpliwości zespołu kontrolującego wzbudzały jednak występujące schematyczne i powtarzające się zapisy dotyczące działań pracowników socjalnych w tym zakresie.

Skontrolowane decyzje administracyjne zawierały elementy wskazane w art. 107 § 1 i § 3 k.p.a. Uzasadnienia charakteryzowały się indywidualnym podejściem do każdego przypadku, zawierały pełną informację o danej sprawie. Wszystkie decyzje wydano w terminach, o których mowa w art. 35 i 36 k.p.a. W dokumentacji stwierdzono zwrotne potwierdzenia odbioru każdej z wydanych przez GOPS decyzji administracyjnej.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku 4 spraw na 12 skontrolowanych z informacji zawartych w wywiadach środowiskowych wynika, iż klienci otrzymywali wsparcie finansowe lub w formie uiszczania opłat przez osoby najbliższe. Nie zostało to w sposób jednoznaczny wyjaśnione, tak by można

było stwierdzić czy otrzymywana pomoc miała charakter ciągły i w związku z tym stanowiła dochód osoby wnioskującej o zasiłek stały.

2. W przypadku 4 spraw na 12 skontrolowanych Ośrodek nie przeprowadzał postępowania wyjaśniającego dotyczącego ewentualnych uprawnień do świadczeń z systemu emerytalno-
rentowego, jak również nie sprawdzano czy osoby pobierające zasiłek stały nie pobierały równocześnie świadczeń z ZUS czy KRUS.
3. W 2 przypadkach na 12 stwierdzono naruszenie art. 107 ust. 4 w zakresie obowiązku przeprowadzania aktualizacji wywiadu środowiskowego z osobami korzystającymi ze stałych form pomocy nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.
4. W 4 na 12 skontrolowanych spraw nie podjęto działań poprzez przeprowadzenie wywiadów alimentacyjnych w kierunku ustalenia sytuacji osób ustawowo zobowiązanych do pomocy.
5. W 1 przypadku nie stwierdzono dokumentów pozwalających jednoznacznie ustalić czy osoba otrzymująca zasiłek stały wraz z opłacaną przez GOPS składką zdrowotną, nie podlega jednocześnie ubezpieczeniu z innego tytułu (np. Powiatowego Urzędu Pracy).
6. W sprawie zakończonej decyzją GOPS.4412.1.2015 z 22.06.2015r. Ośrodek dokonał prawidłowego rozstrzygnięcia co do istoty uprawnień, ale z formalnego punktu widzenia stwierdzono nieprawidłowości w prowadzonym postępowaniu. Na wniosek klientki z 16.06.2015r., po wydaniu orzeczenia z 03.06.2015r. zaliczającego ww. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, miała miejsce „kontynuacja” uprawnień do otrzymywanego świadczenia, a Ośrodek przyznał zasiłek stały na okres od 01.05.2015 r. Co do zasady ustawa o pomocy społecznej nie przewiduje jednak przyznawania pomocy wstecz - za okres sprzed daty złożenia wniosku.
7. W przypadku sprawy Pani B.P. w arkuszu kwestionariusza wywiadu z dnia 19.06.2015r. dopisano z datą 30.09.2015 r. informację na temat zmiany wysokości zasiłku i wydano stosowną decyzję. Jest to niezgodne z zapisem art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.
8. Wyłącznie Kierownik kontrolowanej jednostki posiada upoważnienie Wójta Gminy do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, co jest sprzeczne z unormowaniem art. 110 ust. 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej. Upoważnienie z art. 110 ust. 7 ustawy ma charakter obligatoryjny. Oznacza to, że ustawodawca w istocie pozbawił wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) uprawnienia do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. O wynikającej stąd konieczności skorzystania z art. 110 ust. 8 u.p.s. i upoważnienia dodatkowej osoby do wydawania decyzji

administracyjnych na wniosek kierownika ośrodka Wydział Polityki Społecznej informował wszystkie jednostki województwa mazowieckiego w piśmie z dnia 16.08.2013r.

Za stwierdzone nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Wójt Gminy Kołbiel oraz Kierownik kontrolowanej jednostki.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości proszę **o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:**

1. Przestrzegać art. 8 ust. 3 i 4 ustawy o pomocy społecznej przy ustalaniu dochodu osoby/rodziny ubiegającej się o przyznanie lub otrzymującej zasiłek stały.
2. Rzetelnie weryfikować czy świadczeniobiorcy zasiłków stałych nie posiadają uprawnień i nie pobierają świadczeń emerytalno-rentowych, występując do ZUS czy KRUS z odpowiednimi wnioskami o podanie odpowiednich informacji.
3. Przestrzegać zapisu art. 107 ust. 4 ww. ustawy w zakresie przeprowadzania postępowania i sporządzania aktualizacji wywiadu nie rzadziej niż co 6 miesięcy w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy takich jak otrzymywany zasiłek stały.
4. Ustalać w drodze wywiadu alimentacyjnego sytuację wszystkich osób zobowiązanych do pomocy klientom korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej.
5. Dołączać do akt dokument jednoznacznie potwierdzający, iż w danej sprawie nie doszło do jednoczesnego opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne przez ośrodek pomocy społecznej i powiatowy urząd pracy.
6. Wszystkie sprawy uzależnione od rozstrzygnięcia innego organu należy prowadzić zgodnie z procedurą wskazaną w k.p.a. W przypadku „kontynuacji” wypłaty zasiłku stałego Ośrodek powinien na wniosek strony lub z urzędu wszcząć postępowanie, następnie zawiesić je na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a w związku z art. 14 ustawy o pomocy społecznej, po czym po uzyskaniu kolejnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wznowić postępowanie i wydać decyzję merytoryczną.
7. Decyzje administracyjne wydawać po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego stosownie do postanowień art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej;
8. Zgodnie z zapisem art. 110 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej wystąpić do Wójta o udzielenie upoważnienia kolejnej osobie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Ponadto zaleca się wprowadzić obowiązek prowadzenia przez pracowników Ośrodka w każdym postępowaniu dokumentacji ułożonej chronologicznie oraz ponumerowanej, co wynika z powszechnej i przyjętej praktyki postępowania administracyjnego.

Zaleca się również załączanie do akt oświadczeń o stanie majątkowym osób oraz dokumentów dotyczących gospodarstwa rolnego.

Ponadto proszę podjąć działania, aby osoba zajmująca stanowisko Kierownika Ośrodka posiadała wykształcenie określone w art. 6 ust 4 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust.2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 oraz poz. 509) jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.*

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej